

Održan sastanak ministra
Ružića sa predstavnicima
nacionalnih saveta
nacionalnih manjina

Evropa insistira na
pravima nacionalnih
manjina – Srbija ih poštuje

38 Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

jul 2017

Jene
Hajnal:
Nacionalni
identitet
najvrednije
blago

Polaznici Regionalnog romskog
programa NDI posetili
Skupštinu AP Vojvodine

„Ruža“ simbol
i prva asocijacija
na Rusine

IZDVAJAMO

Ministar Ružić sa predstavnicima nacionalnih saveta nacionalnih manjina

Ministar državne uprave i lokalne samouprave, Branko Ružić, održao je 25. jula, u Palati Srbija, sastanak sa predstavnicima nacionalnih saveta nacionalnih manjina sa ciljem da se resornom ministru predstavi rad nacionalnih saveta i najznačajniji izazovi sa kojima se oni susreću u svom delovanju.

Poseta Evropske komisije Kancelariji za ljudska i manjinska prava

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, sastala se 11. jula u Palati Srbija sa predstavnicima ekspertske misije Evropske komisije kako bi razmenili informacije o preduzetim merama za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Republici Srbiji.

Obnova nemačke kulture

Nemački narodni savez, nepolitička organizacija nemačke manjine u Srbiji sa sedištem u Subotici, uspostavila je saradnju sa gradom Zrenjaninom, gde je 5. jula formirana podružnica, a uskoro se planira otvaranje kancelarije. Tim povodom u Zrenjaninu je boravio predsednik organizacije, Rudolf Vajs, sa saradnicima, a u gradskoj kući je održana promocija aktivnosti i kulturnih sadržaja koje će ovo udruženje organizovati.

U NBS otvorena izložba „Listanje vremena, jevrejska periodika u Srbiji od 1888. do 2016. godine“

U Narodnoj biblioteci Srbije 21. jula otvorena je izložba „Listanje vremena: jevrejska periodika u Srbiji (1888-2016)“ autorce Biljane Albahari, bibliografa Narodne biblioteke Srbije, kojom se prvi put hronološki i objedinjeno predstavljaju sva izdanja periodike Jevreja u Srbiji.

Ako imate pitanje vezano za funkcionisanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina ili za oblast prava nacionalnih manjina rado ćemo pronaći i objaviti odgovor.

info@minoritynews.rs

UVODNIK 38

U raznolikosti je bogatstvo

Dobar dan, mirēdita, jó napot, добър ден, bună ziua... Bunjevačka dužijanca, rusinska „Crvena ruža“, jedinstveni vlaški običaji, romska muzika, šarenolike slovačke nošnje i petrovački kulen... – samo su neke od specifičnosti koje čine višenacionalni i multi-kulturni mozaik naše zemlje.

Da brojne manjine vekovima zajedno žive na ovim prostorima ne treba posebno naglašavati. Na ovu činjenicu ukazuju kako domaći političari tako i brojni inostrani zvaničnici koji posećuju našu zemlju. Autonomna pokrajina Vojvodina, kao jedinstven primer multinacionalizma, zbog istih razloga je prepoznatljiva i kao „Evropa u malom“.

S ciljem jačanja svesti šire javnosti o tome koliko je naša država bogata raznolikostima – jezičkim, kulturnim, konfesionalnim – i koliko je važno očuvanje ovog bogatstva, Kancelarija za ljudska i manjinska prava je 1. jula otpočela kampanju „Zajedno, mi smo Srbija“.

Kampanju prati promotivni spot, u kojem učestvuju brojni predstavnici manjina, prepoznatljivi po svojim narodnim nošnjama. Kampanja će potrajati do 10. decembra, do Međunarodnog dana ljudskih prava. Podsetimo se, da je upravo na ovaj dan prošle godine održan prvi Sajam nacionalnih manjina koji je takođe organizovala Kancelarija za ljudska i manjinska prava. Tom prilikom su pripadnici manjina predstavili svoju kulturu, gastronomiju, običaje.

Iako smo ovaj uvodnik počeli navođenjem festivala i običaja nemjmo stvoriti lažnu sliku o manjinama u Srbiji. U životu manjina nije sve samo „pesma i igra“. Iako je rešeno dosta problema neki se još uvek prenose iz godine u godinu, a tiču se ostvarivanja prava iz četiri stubne oblasti: kulture, obrazovanja, informisanja i službene upotrebe jezika i pisma. Da li će izmene zakona o nacionalnim savetima i zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina doprineti rešenju ovih problema ostaje da vidimo.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Nacionalni identitet najvrednije blago

Foto: Andraš Otoš

Prema zvaničnim podacima, 59 % pripadnika mađarske nacionalne manjine u Srbiji živi u njenoj severnoj pokrajini, gde u pojedinim opština čine absolutnu većinu. U ove opštine spadaju Kanjiža, Ada, Senta, Bačka Topola, Čoka i Mali Idoš. Subotica je obrazovni, kulturni i politički centar vojvođanskih Mađara gde svoje sedište ima i Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine, sa čijim predsednikom smo razgovarali za ovaj broj biltena Minority News.

Mađarska nacionalna manjina je najbrojnija manjina u Vojvodini i u Srbiji. Da li možemo reći da je i najorganizovanija manjina?

U Vojvodini je mađarska nacionalna zajednica najbrojnija: čini 13 odsto stanovništva. Organizovanost naše nacionalne manjine proistiće iz potreba rešavanja pitanja pre svega iz četiri oblasti: kulture, obrazovanja, javnog informisanja i službene upotrebe jezika i pisma koje nam Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina omogućuje. Zbog brojnosti zajednice raspolažemo velikim brojem obrazovnih, kulturnih i medijskih ustanova, i u skladu sa gore pomenutim, upravljanje i finansiranje ovih ustanova iziskuje odgovarajuću administraciju i legislativu. Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine ima široku mrežu kolektivnih organa od odbora do konsultativnih tela i trudimo se da u odlučivanju o sudbinskim pitanjima uključimo što više članova naše zajednice. A sudbinska su sva pitanja vezana za našu zajednicu - od problema u obrazovanju do problema sa službenom upotrebotom jezika.

Svaka nacionalna zajednica ima svoje specifičnosti. Po čemu se mađarska zajednica razlikuje od drugih, a šta ima zajedničko sa ostalim manjinama?

Vojvođanska mađarska zajednica smatra svoj nacionalni identitet svojim najvrednijim blagom. Zato su se njeni pripadnici u najvećem broju prijavili na poseban birački spisak, vode oko tri stotine mađarskih kulturnih udruženja, upisuju svoju decu u mađarske razrede, informišu se iz mađarskih medija, posećuju mađarske pozorišne predstave, krste se, obeležavaju svoje nacionalne praznike... Žive kao Mađari u svom rodnom kraju. Istovremeno vojvođanska mađarska zajednica želi saradnju sa većinskim narodom, sa ostalim manjinskim zajednicama, gradi most između različitih jezika i kultura. Manjinska

bit, bez obzira na teškoće, na konflikte, ovako postaje izvor novih vrednosti.

Mađarski nacionalni savet predstavlja čvrst oslonac u životima mađarskih porodica, omladine, pedagoga, mađarske nevladine sfere, kulturnih udruženja, škola, pozorišta, biblioteka i medijskih kuća. Istovremeno, premošćavajući glavnu prepreku ostvarenja pripadnika manjina, izolaciju izazvanu jezičko-kulturnim razlikama, on predstavlja vezu između pojedinca, pripadnika mađarske manjine, i državnih službi, između mađarskih porodica i škola, između mađarskih nevladinih organizacija i ostvarenja njihovih političkih ciljeva.

Inače, manjinske zajednice se razlikuju pre svega u jeziku i kulturi, ali dele zajedničku sudbinu manjinskih zajednica. Mađarska zajednica je najbrojnija i gore smo pomenuli da je jedna od najorganizovanih zajednica, sa snažnom maticom za leđima koja i politički, ali i finansijski pomaže rad

nacionalnog saveta, ali i svakog pojedinca koji sebe smatra članom mađarske nacionalne zajednice. Podrška matice i njena blizina su izuzetno značajne i nemaju je sve nacionalne zajednice. Mađarska nacionalna zajednica je preko svog političkog predstavnika, Saveza vojvođanskih Mađara, uključena i u predstavnička tela od Narodne skupštine do opštinskih skupština i u izvršne organe na republičkom, pokrajinskom i opštinskom nivou. Ovo smatramo veoma važnim, jer pri rešavanju problema zajednice treba da budemo prisutni na svim nivoima.

Mnoge manjine dele zajedničke probleme – nedostatak udžbenika na materњem jeziku, manjak medija na svom jeziku... Da li se sa ovim problemom sreće i mađarska manjina?

Svakako, problemi su, ako ne isti, barem slični, međutim, instrumenti za rešavanje ovog problema su različiti. Na primer, izdavači udžbenika u Srbiji se ne bave izdavanjem udžbenika za izučavanje stručnih predmeta na jezicima nacionalnih manjina, jer je potreba za tim udžbenicima veoma mala, koriste se samo od strane manjeg broja učenika u srednjim školama, što ima za rezultat da nastavnici predaju iz udžbenika koji su pisani na srpskom jeziku, a učenici uče iz svojih beleški. Ne isplati se prevođenje ovih udžbenika sa srpskog na mađarski jezik, ni finansijski ni vremenski, zato bi uvoz udžbenika iz Mađarske iz ovih oblasti predstavlja adekvatno, a i efikasno rešenje, pod uslovom da se procedura za njihovo odobravanje olakša.

Svake godine se manjinske zajednice sreću sa problemom odeljenja sa malim brojem učenika. Kako mađarska zajednica uspeva da sačuva ovakva odeljenja?

Problem odeljenja sa malim brojem učenika je problem svih manjina. Broj dece se iz godine u godinu smanjuje. Mi se tru-

dimo da sačuvamo svako odeljenje, u Savetu donosimo godišnje oko 80 odluka o podršci formiranja odeljenja sa manje od 15 učenika i vršimo usaglašavanje sa Pokrajinskim sekretarijatom i Ministarstvom, i veliki broj tih odeljenja uspevamo da očuvamo. Međutim očekujemo da će se broj dece i dalje smanjivati i treba tražiti nova rešenja za ovaj problem.

U poslednjih nekoliko godina veliki broj pripadnika mađarske zajednice je dobio pasoš Republike Mađarske. Kako to utiče na brojnost Mađara u Srbiji?

Dobijanje mađarskog državljanstva za Mađare, ali i sve stanovnike Vojvodine koji to traže i govore mađarski, je prvenstveno simbolični gest i iskazuje brigu maticе за pripadnike zajednice u inostranstvu. Za mađarsko državljanstvo vezuje se niz povoljnosti u matičnoj zemlji i u Evropskoj uniji, ali i u Srbiji, jer je Mađarska pokrenula i niz pomoći onima koji ostaju na rodnoj grudi. Postoji i višegodišnja pomoć u obrazovanju, od novčanih davanja predškolskoj deci do stipendiranja studenata, a od prošle godine i ekonomski pomoći preduzetnicima i zemljoradnicima, ali se ulaze i u kulturu, verske i obrazovne ustanove. Iz ekonomskih razloga, međutim, mladi odlaze iz Srbije u Evropsku uniju.

Vidljiva je pomoć matične zemlje, međutim na koji način Savet pomaže razvoju mađarske kulture?

Nacionalni savet prvenstveno obavlja svoja zakonom data ovlašćenja u kulturi, proglašava istaknutima ustanove značajne za zajednicu, postaje suosnivač ustanova štiteći ih na ovaj način, ali učestvuje i u njihovom finansiranju od književnih, pozorišnih programa do finansiranja istaknutih manifestacija. U kulturi 39 ustanova su od posebnog značaja, od kojih: u 10 su osnivačka prava delimično prešla na Savet, u 6 je zatražen delimičan prenos osnivačkih prava na Savet; broj vojvođanskih vrednosti u Riznici mađarskih vrednosti je 64; broj nepokretnih dobara istorijskog nasleđa od posebnog značaja je 141; zaštita vrednosti, stvaranje novih vrednosti i zaštita tradicije.

Koji su primarni programi Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine u ovom periodu?

Sa aspekta vojvođanskih Mađara je od izuzetne važnosti: nacionalni sastav zaposlenih u javnoj sferi (u policiji, u sudovima, u tužilaštvoima, u pogledu javnih beležnika/notara, u javnim preduzećima, u državnoj upravi), finansijska podrška medi-

jima koji obaveštavaju na manjinskim jezicima, da problem ostvarivanja i zaštite prava manjina bude nezaobilazan od samog starta pristupnog procesa u Evropsku uniju, da Evropska unija tokom procesa pridruživanja stalno prati izvršavanje Manjinskog akcionog plana (prvenstveno izvršavanje definisanih akcija i ostvarivanje manjinskih prava), sistematičan i efikasan rad Mađarsko-srpske međuvladine mešovite komisije, kao i utemeljenje daleko-sežne saradnje između Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine i Samouprave Srba u Mađarskoj.

Primarni program u narednom periodu je program za predškolske ustanove koju finansira mađarska vlada u vrednosti od 200 miliona dinara. Pored ovog programa nastavljaju se i svi ostali od obrazovnih (stipendije, Studentski dom „Evropa“, priznavanje diploma), kulturnih (knjižni fond i informatička opremljenost biblioteka, istaknute manifestacije), programa u oblasti informisanja (oprema za novine, oprema za elektronske medije) i u oblasti službene upotrebe jezika (promena imena, pravna pomoć).

U maju ove godine ste preuzeli predsedavanje Koordinacijom nacionalnih saveta nacionalnih manjina. Nećemo pogrešiti ako kažemo da ste na čelu Koordinacije u vreme kad se donose veoma važne odluke vezane za manjine u Srbiji, odnosno predstoje nam novi zakoni – o nacionalnim savetima i zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, u toku je sprovođenje Akcionog plana za manjine, odnosno njeni izveštaji itd. Na koji način je Koordinacija do sada dopriņela izradi ovih dokumenata i da li ste zadovoljni učešćem u izradi istih?

Koordinacija je zauzela zajednički stav i dala predloge za dopunu navedenih dokumenata, pri tom omogućujući i izdvojena mišljenja pojedinih nacionalnih saveta. Stvaranje uslova za pristupanje Evropskoj uniji shvaćeno je od strane Koordinacije nacionalnih saveta, a i mađarske nacionalne manjine u Srbiji kao izuzetna prilika za sprovođenje neophodnih reformi u raznim oblastima društva – od pravosuđa do školstva.

Baš zbog toga rešenje problema ostvarivanja prava manjinskih zajednica u procesu evrointegracije vidimo: u pregovaračkom Poglavlju 23, a posebno u Akcionom planu za Poglavlje 23, u posebnom Akcionom planu za ostvarivanje prava nacionalnih manjina i kroz učešće u procesu izrade i monitoringu ostvariva-

nja zacrtanih akcija.

Najvažnija garancija ovog predstavlja uspešan i sveobuhvatan rad nacionalnih saveta, kao i tačno određivanje njihovih ovlašćenja i prava. Za to je od suštinskog značaja izrada i donošenje jednog sveobuhvatnog i na sve oblasti života primenjivog Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Početkom prošle godine od strane Vlade Srbije usvojen je Manjinski akcioni plan, čija implementacija će, nadamo se garantovati efikasnu, transparentnu i odgovornu promenu i primenu manjinskog zakonodavstva.

Ono što sada ne ugradimo čvrsto u naš pravni perekodak, u sistem uprave, u institucije i budžetski sistem, će kasnije biti ostvarivo samo putem političkih odluka. Želimo da Srbija stupa u punopravno članstvo Evropske unije sa stabilnom institucionalnom pozadinom, neosporivom vladavinom prava i punim poštovanjem i uvažavanjem manjinskih prava. U njenim naporima učestvujemo kao partneri. Upravo zato nama, članovima Koordinacije nacionalnih saveta, je uloga u ovom procesu ta da u što tešnjim odnosima budemo kako sa srpskim, tako i sa evropskim institucijama i njihovim zvaničnicima, da možemo neposredno ukazati na naša viđenja u vezi evrointegracija i položaja nacionalnih manjina u Srbiji. Ovo smo dužni da uradimo kako bi, nakon okončanja pristupnih pregovora, Srbija postala član Evropske unije uz što jače rezultate na polju zaštite nacionalnih zajednica, to jest da se u ovom periodu ojača vladavina prava i sistem manjinskih institucija, institucionalne zaštite manjinskih prava, da se u praksi stvori i razvije jedan stabilno utežen sistem zaštite manjinskih prava koji ostaje primenjiv i održiv i nakon pristupanja Srbije Uniji. Ukoliko se Srbija pridruži Evropskoj uniji sa ojačanim institucionalnim okvirom zaštite manjinskih prava garantovanim Ustavom i zakonom i osnaženim jakim budžetskim finansiranjem, i ukoliko se stvore mehanizmi za primenu prava i zakona, onda se takav proces samo veoma teško može zaustaviti ili preokrenuti. Mislim da je ovo naš zajednički cilj.

Uglavnom smo zadovoljni učešćem u izradi svih dokumenata, jer je potreban zajednički pristup i koliko je moguće i zajednički stav svih nacionalnih saveta, što nije lako s obzirom da, kao što znate, u Koordinaciji učestvuje 21 nacionalni savet.

Bošnjak: Izmene dva važna zakona o manjinama na jesen

Izvor: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

Državni sekretar u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave, Ivan Bošnjak, očekuje da će na jesen biti usvojene izmene Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i izmene Zakona o nacionalnim savetima.

Bošnjak je nakon okruglog stola o nacionalnim manjinama, na kome je učestvovala i ministarka spoljnih poslova Bugarske, Ekatarina Zaharieva, naveo da je predstvincima manjina rečeno da će se kroz dijalog sa njima pronaći najbolja rešenja koja ih se tiču, a to, kaže, podrazumeva punu realizaciju Akcionog plana iz Poglavlja 23.

„Mi smo kao Ministarstvo zaduženi da ove jeseni donesemo dva ključna zakona.

To su izmene i dopuna Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, a drugi je Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina“, rekao je Bošnjak.

On je precizirao da će Zakon o zaštiti

prava i sloboda pomoći da se lakše unosi, pre svega, nacionalna pripadnost u javne evidencije, u skladu sa zaštitom podataka o ličnosti, a da se na osnovu toga kroz izmene drugih sistemskih zakona omogući i bolja politička participacija pripadnika nacionalnih manjina i njihovo zapošljavanje u javnom sektoru.

Kako je rekao, Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina će ići u pravcu veće demokratizacije samih nacionalnih saveta, zatim boljeg ekonomskog i finansijskog rukovođenja nacionalnim savetima i dodatne depolitizacije.

„Naša ideja je da u te procese budu uključeni predstavnici nacionalnih saveta, a potencira se i dijalog sa nevladinim organizacijama“, rekao je Bošnjak.

Polaznici Regionalnog romskog programa NDI posetili Skupštinu AP Vojvodine

Izvor: Skupština AP Vojvodine

Skupštinu Autonomne pokrajine Vojvodine je 21. jula posetila grupa mladih romskih aktivista, polaznika Regionalnog romskog programa koji sprovodi Nacionalni demokratski institut (NDI) iz Beograda.

U okviru Regionalnog romskog programa, NDI u saradnji sa romskom nacionalnom zajednicom, aktivno radi na osnaživanju ove zajednice i edukaciji mladih romskih lidera i aktivista. Jedan od ciljeva programa je i njihovo upoznavanje sa radom državnih, pokrajinskih i lokalnih institucija, organa, ustanova i organizacija.

Goste su u ime Skupštine Autonomne pokrajine Vojvodine primili predsednik skupštinskog Odbora za predstavke i predloge, Goran Gondža, generalni sekre-

tar Pokrajinske Skupštine, Nikola Banjac, i pomoćnik generalnog sekretara Skupštine, Dragutin Galović.

U srdačnom i otvorenom razgovoru sa domaćinima, učesnici Regionalnog romskog programa Nacionalnog demokratskog instituta upoznali su se sa nadležnostima, organizacijom i načinom rada, funkcionisanja i donošenja odluka u Skupštini Autonomne pokrajine Vojvodine, sa radom Stručne službe Skupštine,

kao i sa istorijatom zgrade Banskog dvora u kojoj se nalazi sedište Skupštine, a koja je proglašena spomenikom kulture od izuzetnog značaja.

Domaćini su gostima preneli i svoja lična iskustva o radu Skupštine sa pozicija pokrajinskog poslanika, generalnog sekretara i njegovog pomoćnika. Između ostalog, ocenjeno je da Skupština Autonomne pokrajine Vojvodine u ovom mandatu stabilno i dobro funkcioniše i da daje dobre rezultate.

Učesnici Regionalnog romskog programa u okviru Nacionalnog demokratskog instituta, zahvalili su se domaćinima na srdačnom prijemu i razgovorima, navodeći da je za njih to veoma važno u pogledu sticanja novih znanja i iskustava. Nakon radne posete Pokrajinskoj Skupštini, učesnici Regionalnog romskog programa razgovarali su i sa predstvincima grada Novog Sada.

Evropa insistira na pravima nacionalnih manjina – Srbija ih poštuje

Izvor: www.far.rs

Za deset godina koliko je u Evropskoj uniji, Bugarska je usedmostručila Bruto nacionalni proizvod. Zbog toga nijedna reforma, nijedno odricanje, nijedna poteškoća ne sme da bude prepreka, jer korist koju imaju građani od članstva u EU ne može da se meri ni sa jednom žrtvom na tom putu, rekla je vicepremijerka i ministarka inostranih poslova Bugarske, Ekaterina Zaharieva, otvarajući Forum „Manjinska politika – Podsticanje integracije u Srbiju“ održan 25. jula.

Ona je dodala da i Srbija, kao što je Bugarska to učinila, svaku reformu treba da uradi radi sopstvenog naroda, a ne radi ispunjenja forme ili dobijanja datuma. U Bugarskoj, koja je 2018. predsedavajuća Evropskom unijom, Srbija ima najvećeg prijatelja i to znaju svi sa kojima sam se u protekla dva dana susrela i razgovarala, počev od predsednika, istakla je Zaharieva.

Kada je reč o pravima nacionalnih manjina na upotrebu sopstvenog jezika, sa ministarkom pravde Srbije, Nelom Kuburović, razgovarano je da i ti jezici uđu u sudske praksu kao ravnopravni, dodala je ministarka Zaharieva, koja je u bugarskoj vlasti zadužena i za reformu sudstva.

Sa njom se složio i dr Dušan Janjić, uvodničar skupa i jedan od autora studije „Manjinska politika – Podsticanje integracije u Srbiju“, koja je bila okosnica Forum-a. On je izneo uverenje da put u Evropu nije trgovina i zbog toga, kako je istakao, taj korpus u pregovorima treba da iskoristimo za sopstvenu korist. U tom procesu treba da dođemo do koherentne manjinske politike u Srbiji, za što će nam biti potrebno tri do pet godina, naveo je Janjić.

Moderator skupa, dr Zoran Milivojević, pored problema obrazovanja i medija, kao poseban problem manjina u Srbiji izdvojio je ekonomski, pri čemu je apostrofirao bugarsku manjinu.

Predstavnici srpskih vlasti, a pogotovo Ivan Bošnjak, državni sekretar

U drugom delu razgovora, skupu su se obratili predstavnici nacionalnih saveta i nevladinih organizacija.

Predsednik Nacionalnog saveta bugarske nacionalne manjine u Srbiji, Vladimir Zaharijević, srdačno se zahvalio predsedniku Vučiću, premijerki Brnabić i Vladi Srbije za sve što su učinili za tu manjinu. Zahvalio se i Ambasadi Bugarske u Beogradu.

Rekao je da je većina udžbenika za školovanje na bugarskom jeziku upravo izašla iz štampe i pokazao jedan komplet. On je takođe obaveštio skup da je zajedno sa predsednicima ostalih manjinskih saveta imao plodan sastanak sa ministrom za državnu upravu i lokalnu samoupravu, Brankom Ružićem, i kao dobar primer

u Ministarstvu za državnu upravu i lokalnu samoupravu, u superlativima je govorio o razmeni iskustava u evrointegracijama. U sličnom tonu se izjasnila i Brankica Janković, povernica za zaštitu ravnopravnosti. Sesiji su prisustvovali i novoizabrani ombudsman Srbije, Zoran Pašalić, i njegov vojvodanski kolega, dr Zoran Pavlović.

informisanja na maternjem jeziku istakao list „Bratstvo“, sa čime se neki učesnici foruma nisu složili.

Okrugli sto su organizovali beogradski Forum za etničke odnose i Ambasada Republike Bugarske u Beogradu, uz podršku Ministarstva inostranih poslova Republike Bugarske.

Održan sastanak ministra Ružića sa predstavnicima nacionalnih saveta nacionalnih manjina

Izvor: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

Ministar državne uprave i lokalne samouprave, Branko Ružić, održao je 25. jula, u Palati Srbija, sastanak sa predstavnicima nacionalnih saveta nacionalnih manjina sa ciljem da se resornom ministru predstavi rad nacionalnih saveta i najznačajniji izazovi sa kojima se oni susreću u svom delovanju.

Nakon pozdravnih uvodnih reči učesnicima skupa, ministar Ružić je podsetio da je Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave radio na jednom od, možda, najznačajnijih dokumenata u oblasti zaštite prava nacionalnih manjina – Akcionom planu za ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina, čije je donošenje predviđeno u procesu pristupa Republike Srbije Evropskoj uniji u okviru pregovaračkog Poglavlja 23.

„Kako sam upoznat, osim predstavnika državnih organa, organizacija civilnog društva i predstavnika međunarodnih organizacija, značajan doprinos u kreiranju ovog dokumenta dali ste upravo vi, odnosno predstavnici nacionalnih saveta kojima rukovodite“, rekao je ministar i dodao da od predstavnika nacionalnih saveta očekuje da i u naредnim fazama, kao i do sada, uče-

stvaju u sprovođenju aktivnosti, izradi i kontroli izveštaja i na taj način doprinесу unapređenju položaja njihovih zajednica.

Ministar je istakao da su nacionalni saveti učestvovali u izradi Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih

i Budžetski fond za nacionalne manjine. Na sednici Saveta za nacionalne manjine koja je održana 23. maja 2017. godine jednoglasno je usvojen Predlog programa za dodelu sredstava iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine, kojim je predviđeno da je informisanje na jezicima nacionalnih manjina prioritetna oblast u kojoj se

programi i projekti finansiraju iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine u 2017. godini“, podvukao je ministar Ružić i dodao da je MDULS u finalnoj fazi postupka pripreme Uputstva kojim se bliže određuje način utvrđivanja sastava i broj članova konkursne komisije, koja će u skladu sa Uredbom i zakonom, sprovoditi konkurs.

Ministar Ružić je istakao da je, iako je u prethodnom periodu učinjen veliki napredak, svestan da i dalje postoji prostor za unapređenje zakonodavnog okvira i implementaciju propisa, da bi se pojedini problemi mogli rešavati u kraćem roku, kao i da postoje otvorena pitanja koja zahtevaju posvećenost i međusobno razumevanje i poverenje. On je zaključio da je, iz tog razloga, važno da u ovom procesu Vlada Republike Srbije i predstavnici nacionalnih saveta nacionalnih manjina budu partneri.

manjina, kao i da aktivno učestvuju u radu na izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. On je dodao da je reč o zajedničkom zadatku, jer MDULS želi da ovi propisi буду doneti u participativnom i inkluzivnom procesu, kao i da u stalnom dijalogu do rešenja o pojedinim pitanjima, dođemo zajednički.

„Važna tema koja je u poslednje dve godine pokrenuta „sa mrtve tačke“ je

Poseta Evropske komisije Kancelariji za ljudska i manjinska prava

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, sastala se 11. jula u Palati Srbija sa predstavnicima ekspertske misije Evropske komisije kako bi razmenili informacije o preduzetim merama za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Republici Srbiji.

Paunović je istakla da je pitanje inkluzije Roma u vrhu prioriteta Vlade Republike Srbije, dodajući da Srbija ima dobar zakonodavni i strateški okvir u oblasti inkluzije Roma.

Ona je ukazala da naša država ispunjava obaveze u okviru pregovaračkog procesa za pristupanje Srbije Evropskoj uniji, kao i obaveze koje je preuzeila u vezi sa sprovođenjem Operativnih zaključaka dogovorenih na seminarima sa Evropskom komisijom, počevši od 2011. godine, ali da je naš cilj da zajednički omogućimo građanima Srbije romske nacionalnosti da lakše i efikasnije ostvaruju svoja prava koja su im garantovana zakonima, strategijama i međunarodnim dokumentima.

Paunović je upoznala eksperte da je pretходni period obeležilo jačanje institucionalnih kapaciteta na nivou Vlade, ali i lokalnih samouprava. Uspostavljanjem Koordinacionog tela Vlade za inkluziju Roma, ne samo da se usaglašavaju poli-

tike za inkluziju Roma, već se na operativnom nivou prati njihovo sprovođenje u praksi, naglasila je Paunović.

Usvajanjem nove Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Republici Srbiji do 2025. godine, Vlada je pokazala jasnu opredeljenost da se pitanjima inkluzije Roma bavi na sveobuhvatan način. Nova Strategija i prateći Akcioni plan prepoznaju lokalnu samoupravu kao ključnog nosioca. U tom smislu ona je rekla da je namera države da u narednom periodu u saradnji sa Stalnom konfrenčijom gradova i opština i Nacionalnim savetom romske nacionalne manjine veća pažnja bude usmerena na lokalne samouprave, jačanje njihovih kapaciteta za sprovođenje mera i opredeljivanje sredstava za politiku inkluzije Roma u lokalnoj zajednici.

Predstavnici ekspertske misije Evropske komisije zaduženi za temu socijalnog

uključivanja Roma i Romkinja u Republici Srbiji, Jan Balaz i Konstantinos Niafas, interesovali su se posebno za praćenje Akcionog plana za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Republici Srbiji.

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava je ekspertima objasnila da je i pre usvajanja Akcionog plana bilo obezbeđeno praćenje ostvarivanje politika u oblasti inkluzije Roma u okviru Akcionog plana za pregovaračko Poglavlje 23, kao i kroz izveštavanje o ostvarenosti Operativnih zaključaka sa Seminara o socijalnom uključivanju Roma i Romkinja u Republici Srbiji i izveštaje o sprovođenju Strategije uz podršku akcionog tima za integraciju Roma 2020.

Predstavnik Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine, Živojin Mitrović, napomenuo je da su Romi bili u punoj meri uključeni u izradu same Strategije i Akcionog plana, istakavši dobru saradnju sa Vladom Srbije u nastojanjima da se unapredi položaj Roma.

Sastanku su, pored direktorke Kancelarije za ljudska i manjinska prava, prisustvovali i predstavnici Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine, Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva i Delegacije Evropske unije u Srbiji.

Paunović sa Delegacijom Parlamentarne skupštine Saveta Evrope

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava Vlade Republike Srbije, Suzana Paunović, sastala se 18. jula sa članovima Delegacije Parlamentarne skupštine Saveta Evrope. Delegaciju, koju su činili gđa Marija Guzenina (Finska), g. Samad Seidov (Azerbejdžan), gđa Silvi Afholder (sekretar Monitoring komiteta PSSE), g. Tim Kartrajt (šef Misije SE u Srbiji) i gđa Mona Algajt (sekretar u Misiji SE u Srbiji), direktorka Paunović je upoznala sa delokrugom rada Kancelarije za ljudska

i manjinska prava i opštim stanjem ljudskih prava u Srbiji.

Informišući goste o trenutnim aktivnostima Kancelarije, Paunović je istakla saradnju koju Kancelarija ostvaruje sa organizacijama civilnog društva, fokusirajući se na elemente međusobne podrške i saradnje u radnim telima i na projektima za unapređenje položaja manjinskih zajednica u Srbiji.

Pored toga, Paunovićeva je članove delegacije Parlamentarne skupštine Saveta

Evrope upoznala i sa aktivnostima Vlade u vezi sa socijalnim uključivanjem Roma i Romkinja u Srbiji, ali i rezultatima dosadašnjih inicijativa i projekata na kojima Kancelarija aktivno radi kada je reč o unapređenju položaja ove manjinske zajednice.

Takođe, direktorka Kancelarije je odgovarala na pitanja članova Delegacije koji su posebno bili zainteresovani za probleme Roma u oblastima ličnih dokumenata, stanovanja i podrške civilnom društву.

„Ruža“ simbol i prva asocijacija na Rusine

Izvor: Ruske slovo

Svečani koncert „Nasred široke ravnice“ na 56. Festivalu rusinske kulture „Crvena ruža“ u subotu, 1. jula, zajedno su otvorili predsednik Nacionalnog saveta Rusina, Slavko Rac, predsednik Skupštine opštine Kula, Velibor Milojičić, i zamenik Pokrajinskog sekretara za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama, dr Nebojša Kuzmanović,

je lokalna samouprava već više godina generalni pokrovitelj „Crvene ruže“.

kao i predstavnici institucija koji su glavni organizatori i finansijeri ovog najvećeg i najstarijeg rusinskog festivala.

Predsednik Nacionalnog saveta Rusina, Slavko Rac, je na otvaranju 56. Festivala rekao da se više puta uverio da je mnogim ljudima iz drugih zajedница i državnih institucija „Crvena ruža“ prva asocijacija na Rusine, što podrazumeva još veću odgovornost da se održi ostvareni umentički nivo „Ruže“.

Predsednik Skupštine opštine Kula, Velibor Milojičić, pozdravio je prisutne i rekao da su multietničnost i dobri međuljudski odnosi u kulskoj opštini priznati i prihvaćeni kao njeno najveće bogatstvo, o čemu govori i činjenica da

On je apelovao i na pokrajinske i na republičke vlasti da i oni na sličan način podrže „Ružu“, za koju je rekao da

nije samo naše, već nacionalno bogatstvo.

Zamenik pokrajinskog sekretara za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama, dr Nebojša Kuzmanović, Rusinima i festivalu preneo je pozdrave predsednika Pokrajinske vlade, Igora Mirovića, i navedio da će preuzeti određene korake kako bi „Crvena ruža“ potvrdila svoj status i vrednost i na pokrajinskom nivou. Prema njegovim rečima, biće napravljena lista kulturnih manifestacija u Pokrajini, da bi se po jasnim kriterijumima izdvojile one koje imaju tradiciju, kvalitet i značaj, a da „Ruža“, po svemu sudeći, spada u tu kategoriju.

Osim pomenutih na Svečanom koncertu su posebno pozdravljeni i narodna poslanica, Olena Papuga, pomoćnik pokrajinskog sekretara za privredu i turizam, mr Sergej Tamaš, članovi NS Rusina, njegovih odbora i radnih tela, čelnici ljudi rusinskih institucija i medija, predstavnici crkve i mesne zajednice

Ruski Krstur, a takođe i zamenica ambasadora Ukrajine u Srbiji, Jevgenija Filipenka, i delegacije iz Perečina i

Zemplinske Teplice sa kojima Krstur ima potpisane sporazume o saradnji.

Pedeset šesti Festival rusinske kulture u Ruškom Krsturu u dvorištu škole „Petro Kizmjak“ počeo je u petak, 30. juna, otvaranjem izložbe likovnih radova iz Galerije naivne umetnosti iz Kovačice, a istog dana održane su još dve manifestacije – dečija „Crveni pupoljak“ i „Odjeci ravnice“ u čijem programu je Aleksandra Ruskovski iz Ruskog Krstura pobedila za najlepši ženski glas, a Marko Buila iz Kucure za najlepši muški glas. U nastavku programa nastu-

pilo je jedanaest rusinskih kulturno-umetničkih društava.

U subotu, 1. jula, u Zanatskom domu održan je Krsturski sajam na kom su

predstavljeni stari zanati, kao i proizvodi mnogih preduzetnika, dok je u Sportskoj hali i u školskoj fiskulturnoj sali održan Međunarodni turnir u odbojci na kom su pobedili gosti iz Peććina, iz Ukrajine.

U večernjim časovima, u dvorištu škole, održan je Svečani koncert na kom je gostovao Poddukljanski umetnički narodni ansambl (PUNA) iz Prešova iz Slovačke. Pre njih nastupili su Mešoviti hor Doma kulture Ruski Krstur i Katedralne crkve sv. o. Nikole iz Krstura, Hor „Harmonija“ iz Novog Sada, Izvođački folklorni ansambl krsturskog Doma kulture, a posebnoj atmosferi doprineo je i folkloro-muzički ansambl KUD „Srbija“ iz Kule.

Na kraju programa priređeno je druženje uz Tamburaški orkestar „Ravnica“ iz Subotice.

Rusini i razvoj Novog Sada

Izvor: Rutenpres

Na Trećem programu Radio Novog Sada na kojem se između ostalog emituje program redakcije na rusinskom jeziku od 7. jula 2017. počeo je serijal emisija pod nazivom "Doprinos Rusina razvoju Novog Sada".

Ovaj serijal od deset 20-minutnih emisija predstavlja nezavisnu produkciju koju je podržala Gradska uprava za kulturu Novog Sada i prezentuje 10 stvaralača koji su sa aspekata svog profesionalnog stvaralaštva dali doprinos razvoju Novog Sada u poslednjih pedeset godina.

U serijalu o tim stvaraocima govore Novosađani – njihovi sugrađani i kolege. Stvaraoci o kojima se govori u serijalu su Pavle Žilnik, poznati arhitekta, Miroslav Plančak, univerzitetski profesor, Miroslav Vislavski, sportski radnik, Miron Kanjuh, pisac, Irina Hardi Kovačević, novinarka, pesnikinja i pisac, Melania Rimar, novinarka i dečija pesnikinja, Irina Davosir Matanović, operска pevačica, Ivan Kovač, kompozitor, Đura Papharhaji, pisac, i Mihail Dudaš, poznati atletičar.

Serijal koji su uradili članovi Novinarske asocijacije Rusina (NAR) je veoma

interesantan za rusinsku zajednicu, jer otkriva koliko su njeni pripadnici učestvovali u razvoju Novog Sada. Istovremeno serijal sigurno nije obuhvatio sve one Rusine koji su nesebično sebe ugradili u razvoj ovog grada.

„Očekujemo da serijal sa ovakvom temom dobije svoj nastavak“, kaže urednica rusinske redakcije RNS, Tatjana Beuk Latjak.

Prema njenim rečima serijal se može pratiti uživo na internetu, na frekvencijama 92,1 i 107,1 Mhz i na odloženom gledanju (slušanju) RNS.

KUD ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ u srcu Beograda

Izvor: Nacionalni savet grčke nacionalne manjine

Nacionalni savet grčke nacionalne manjine je 04. jula ugostio KUD ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ iz Atine, Ilion.

U srcu Beograda u ulici Kneza Mihaila, članovi kulturno umetničkog društva iz Atine predstavili su u bogatim nošnjama, tradicionalnu grčku folklornu igru.

Sve prisutne je pozdravio u ime NSGNM Vasilios Proveleggios, predsednik Izvršnog odbora NSGNM, a među sugrađanima bili su i mnogi pripadnici grčke zajednice Srbije i Grčke.

Pokrajina neće da finansira predstave na slovačkom

Izvor: Hlas ľudu

Iako je Slovačko vojvođansko pozorište (SVD) u Bačkom Petrovcu od osnivanja 2003. godine redovno imalo finansijsku podršku od resornog pokrajinskog sekretarijata za dve pozorišne premijere u toku jedne godine, ove godine se to promenilo.

Posle završetka konkursa u Pokrajinskom sekretarijatu za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama u SVD dolazi pismeni odgovor potpisani resornim sekretarom, Miroslavom Štatkíćem, da su im svi projekti za 2017. godinu odbijeni, odnosno da neće dobiti finansijska sredstva ni za realizaciju pozorišne predstave, a ni za organizaciju festivala 22. Petrovački dani pozorišni.

Tako da posle 150 godina pozorišta koje smo proslavili prošle godine, imamo novu stvarnost o kojoj je u sredu 5. jula u SVD na konferenciji za novinare informisala direktorka Viera Krstovska. Ob-

jasnila je da troškovi u vezi sa funkcionišanjem zgrade SVD i platama – sada već manjeg broja zaposlenih (samo troje) – finansira Opština Bački Petrovac. Drugim rečima, imamo formu, ali ne i sadržaj.

Tradicionalni pozorišni festival održaće se od 22. – 26. septembra zahvaljujući podršci iz opštine, republike, Kancelarije za Slovake u dijaspori i sponzora, ali u okviru njega će planirana pozorišna premijera domaćina ipak izostati.

Rukovodstvo SVD, kao i Upravnog od-

bora, je u vezi sa teškom situacijom pokušalo da dobije sredstva iz pokrajine i naknadno posle rebalansa budžeta, ali za sada odgovor nisu dobili. Zato su i na novonastalu situaciju upozorili Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine, Maticu slovačku u Srbiji, Slovake – pokrajinske poslanike, a informisali su i predstavnike državnih institucija Slovačke republike da u okviru svojih mogućnosti pomognu ovoj instituciji, jer pored ovakve ignorantske politike Pokrajinske vlade ne može se ništa drugo očekivati, osim nestanka profesionalnog pozorišta Slovaka u Srbiji.

Samo na nama svima, a posebno na slovačkoj kulturnoj javnosti, jeste da li ćemo na to tiho gledati i konstatovati da smo izgubili reprezentativnu pozorišnu instituciju Slovaka u Srbiji, jer para za kulturu u pokrajinskom budžetu ima dosta. Pitanje je kome su ih podelili i sa kojim ciljevima.

Prioritet zaštita svih prava

Izvor: Hrvatska riječ

Položaj i status hrvatske nacionalne manjine prioritetno je pitanje za Vladu Hrvatske te će se suradnjom i na političkoj razini inzistirati na zaštiti svih prava utvrđenih sporazumima sa Srbijom, priopćeno je iz Vlade o sastanku premijera Andreja Plenkovića s predstavnicima hrvatske manjine u toj zemlji. Plenković je s predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zastupnikom u Skupštini Srbije, Tomislavom Žigmanovim, te s predsjednikom Hrvatskoga nacionalnog vijeća, Slavenom Bačićem, razgovarao o položaju Hrvata u Srbiji, problemima i izazovima s kojima se susreću, priopćeno je nakon sastanka u Banskom dvorima.

„Nastavili smo s praksom redovitih sreća s najvišim nositeljima vlasti u Hrvatskoj na kojima razmjenjujemo informacije o temama koje su važne za život hrvatske zajednice u Srbiji. To su pitanja koja se odnose na društveni položaj hrvatske zajednice u Srbiji, te na probleme s kojima se suočavamo u ostvarivanju naših legitimnih interesa, napose kada je riječ o manjinskim pravima, te našim očekivanjima od Hrvatske. Tim prije je za nas ovaj susret bio značajan, jer se dogodio neposredno prije dolaska predsjednika Srbije u Du-

brovnik. Također važnim držimo što smo imali priliku predstaviti se novozabranoj ministrici vanjskih i europskih poslova Hrvatske, Mariji Pejčinović-Burić

njeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Ministarstva vanjskih i europskih poslova u kontinuiranom je dijalogu s predstvincima hrvatskoga na-

rić, te dogоворити okvire za suradnju”, kaže Tomislav Žigmanov.

Položaj i status hrvatske nacionalne manjine prioritetno je pitanje za hrvatsku Vladu, te će suradnjom i na političkoj razini inzistirati na zaštiti svih prava utvrđenih sporazumima sa Srbijom, navodi se u priopćenju. Hrvatska vlada putem Središ-

roda u Srbiji. Vlada različitim projektima i programima pomaže u jačanju i razvoju položaja hrvatske nacionalne manjine.

Uz premijera, na sastanku su sudjelovali i ministrica vanjskih i europskih poslova, Marija Pejčinović-Burić, te predstojnik Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Zvonko Milas.

Hrvati i dalje izloženi diskriminaciji

Uokviru svojih aktivnosti koje se odnose na borbu protiv diskriminacije, predstavnici Misije Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS) u Srbiji posjetili su Hrvatsko nacionalno vijeće u Subotici. OEES radi na izradi smjernica i preporka za državna tijela kako bi u slučajevima diskriminacije mogla adekvatnije reagirati. Predstavnice OEES-a, njihova Odjela za demokratizaciju – Jelenu Jokanović i Katarinu Sabadoš – zanimalo je pitanje diskriminacije manjinskih skupina u Srbiji.

Predsjednik Povjerenstva HNV-a za praćenje povreda manjinskih prava, Darko Baštovanović, kaže kako se Hrvati u Srbiji, i dva desetljeća nakon završetka sukoba na prostoru bivše SFRJ, suočavaju s visokim stupnjem diskriminacije.

„Slučajeva diskriminacije je mnogo. Predstavili smo im slučaj mladića hrvatske nacionalnosti, Josipa Bukovca iz Sonte, kao jedan paradigmatski primjer etničke stereotipije koja na kraju može rezultirati teškim fizičkim ozljedama. Budući da sam iz Srijema, znam da su tamо Hrvati uplašeni čak i prijaviti slučajeve vrijedanja na nacionalnoj osnovi”, kaže Baštovanović.

Po njegovim riječima, reakcije mjerodavnih tijela nisu adekvatne, budući da u njihovim izješćima ovi incidenti nisu okarakterizirani kao etnički motivirani.

U HNV-u rade monitoring slučajeva diskriminacije Hrvata, ali im za adekvatno obavljanje toga posla nedostaju financijska sredstva.

„Bilo bi dobro kada bismo imali sredstava za adekvatan monitoring slučajeva diskriminacije s kojim bismo izšli u javnost. Primjerice, srpska manjina u Hrvatskoj dobiva novac iz državnog proračuna za tiskanje publikacije o etnički motiviranim incidentima spram pripadnika te zajednice”, kaže Baštovanović.

Baštovanović vjeruje u proces europskih integracija kao u proces uređivanja cjelokupnog srbjanskog društva i nade se, ako ne promjeni svijesti u društvu, onda barem redovitom iznošenju slučajeva diskriminacije u javnost i odgovarajućoj reakciji mjerodavnih tijela.

Osim Darka Baštovanovića, s predstvincima OEES-a razgovarali su i predsjednik HNV-a, Slaven Bačić, te zastupnik u republičkoj skupštini, Tomislav Žigmanov.

Nacionalna vijeća tretirati kao legitimne partnere

Izvor: Bošnjačko nacionalno vijeće

Na sastanku predstavnika nacionalnih manjina sa ministrom Brankom Ružićem u Beogradu, održanog 25. jula, predsjednik Bošnjačkog nacionalnog vijeća, dr. Sulejman Ugljanin, istakao je potrebu da se ubuduće nacionalna vijeća tretiraju kao legalan i legitiman partner i da se prijedlozi manjinskih predstavnika upgrade u oba zakona koja regulišu manjinsko pitanje.

"Prijedloge nacionalnih vijeća, također, neophodno je ugraditi u Akcioni plan za manjine i jasno utvrditi merljive pokazatelje za praćenje realizacije Akcionog plana.

Kada se tiče Bošnjaka konkretno: da se u Akcioni plan za manjine uvrste obaveze

države da riješi pitanje nestalih Bošnjaka, masovne otmice i druge zločine počinjene nad Bošnjacima u Sandžaku iz 90-tih i da

se predviđa uspostavljanje institucija i mehanizama kako se to nikada više ne bi ponovilo", naglasio je predsjednik Ugljanin.

Otklonjene sve prepreke u štampanju udžbenika na bosanskom jeziku

Na sastanku predstavnika Bošnjačkog nacionalnog vijeća, Ministarstva prosvjete, nauke i tehnološkog razvoja i Zavoda za udžbenike, održanom 27. jula, postignut je dogovor o svim pojmovima koji određuju nacionalni i kulturni identitet Bošnjaka uključujući i termin Sandžak, kao i o njihovom korištenju u rukopisima udžbenika na bosanskom jeziku. Ministar je preuzeo obavezu da o postignutom dogovoru sa sastanka obavijesti Vladu Republike Srbije kako bi Vlada dala saglasnost.

Na sastanku je također ustanovljeno koje su obaveze iz Memoranduma do sada realizovane i u kojim fazama izrade se nalaze nedostajući udžbenici na bosanskom jeziku, te je dogovoren da učenici u nastavi na bosanskom jeziku do početka školske 2017/18. godine dobiju većinu udžbenika koji su definisani Memorandumom i aneksom Memoranduma o izdavanju udžbenika. Memorandum je predviđeno da ne-

Esad Džudžo, potpredsednik BNV, je 18. jula uputio pisma ministru prosvete i tehnološkog razvoja, Mladenu Šarčeviću, kao i direktoru Zavoda za udžbenike, Dragoljubu Kojčiću, u kojem je izrazio očekivanje da će biti izvršene obaveze preuzete potpisivanjem Memoranduma o izdavanju udžbenika na bosanskom jeziku, kao i Aneksom Memoranduma.

dostajuće udžbenike i dodatke udžbenicima na bosanskom jeziku izradi i stampa javni izdavač, Zavod za udžbenike, u saradnji sa Bošnjačkim nacionalnim vijećem i Ministarstvom prosvjete.

Ministar prosvjete upoznao je predstavnike Vijeća da su predsjednik Nacionalnog prosvjetnog savjeta, prof. dr. Aleksandar Lipkovski, i predsjednik Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, prof. dr. Zoran Avramović, smijenjeni sa tih funkcija. Zavod za udžbenike predstavljali su Dragoljub Kojčić, direktor i glavni urednik Zavoda, Milorad Marjanović, direktor izdavačkog sektora, i urednica Vesna Pađević.

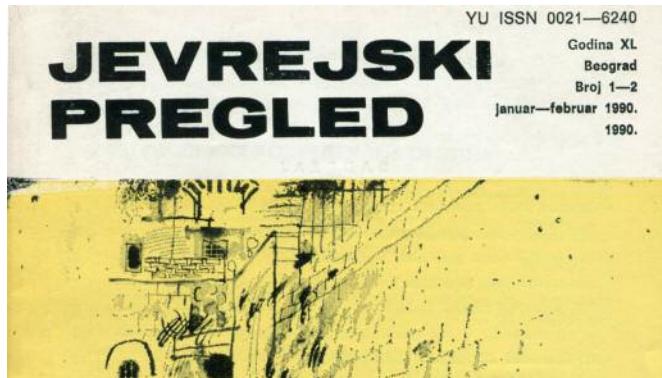
Sastanku su u ime Bošnjačkog nacionalnog vijeća prisustvovali potpredsjednik Vijeća, Esad Džudžo, predsjednik Izvršnog odbora, Hasim Mekić, i predsjednik Odbora za obrazovanje, Bajro Gagić.

U NBS otvorena izložba „Listanje vremena, jevrejska periodika u Srbiji od 1888. do 2016. godine“

Izvor: Savez jevrejskih opština Srbije

U Narodnoj biblioteci Srbije 21. jula otvorena je izložba „Listanje vremena: jevrejska periodika u Srbiji (1888-2016)“ autorke Biljane Albahari, bibliografa Narodne biblioteke Srbije, kojom se prvi put hronološki i objedinjeno predstavljaju sva izdanja periodike Jevreja u Srbiji.

Postavka prati jevrejsku periodiku kroz vremenski period od skoro 130 godina od prvog objavljenog lista "El amigo del pueblo" (Narodni prijatelj), koji je štampan 1888. godine u Beogradu, pa sve do današnjih dana. Na izložbi je predstavljeno 76 novina, časopisa, zbornika, almanaha i kalendara. Građa je podeljena u nekoliko celina, a

poseban segment čini šest listova koje su Jevreji, poreklom iz Srbije, objavljivali u inostranstvu.

Katalog izložbe, između ostalog, daje zanimljiv prikaz tri lista koja su izdavali Jevreji u nemačkom i italijanskom zaroblje-

ništvu tokom Drugog svetskog rata. Sa uredništvima tih listova saradivale su i poznate javne ličnosti: Oto Bihalji-Merin, Stanišlav Vinaver, Rafajlo Blam, Sima Karaoglanović i drugi. Posebno su značajne informacije o časopisu/godišnjaku "Meranos", koji je počeo da izlazi 1907. godine. Izdavali su ga Jevreji iz Kruševca koji su prešli u pravoslavnu veru.

Izložbena građa, zajedno sa pratećim katalogom, doprinosi popunjavanju srpske nacionalne bibliografije periodike i vredan je izvor za izučavanje jevrejskog nasleđa u našoj zemlji i u širem evropskom kontekstu.

Izložba će trajati do 23. septembra.

Mađarska zajednica

U planu formiranje odeljenja za digitalizaciju

Izvor: Mađar so

Biblioteka „Sarvaš Gabor“ iz Ade je uspešno konkurisala na konkursu za digitalizaciju, osvetljenje bine, nabavku knjiga na mađarskom jeziku, održavanje predstava na mađarskom koje su raspisali Mađarski nacionalni savet, Fond „Sekereš Laslo“ i Fond „Bethlehen Gabor“.

Aron Čonka, direktor, rekao je da su najvažniji razvoj, digitalizacija, osvetljenje pozorišta i nabavka knjiga na mađarskom jeziku.

- Od Ministarstva kulture smo dobili 521 hiljadu dinara za digitalizaciju i prateće radove. U avgustu ćemo nabaviti kompjutere, skehere, digitalnu bazu podataka i prateće softvere, u septembru i oktobru sledi montiranje, a bibliotekari će imati obuku uz pomoć saradnika iz Vojvođanske mađarske kulturne ustanove. Voleli bismo da digitalizujemo i

stare i jedinstvene knjige iz naše biblioteke, kao i istorijsku dokumentaciju našeg mesta, da bismo ih sačuvali za buduće naraštaje. Dalje bi usledila i digitalizacija lektira, koje su obavezne u osnovnoj ili srednjoj školi, kako bi bile dostupne i online. Na duge staze planiramo da ostvarujemo i dodatnu zaradu digitalizacijom dokumentacije drugih institucija - izjavio je direktor i dodao da su drugu značajnu svotu u iznosu od 700.000 forinti dobili na konkursu Fonda „Bethlehen Gabor“. Ta sredstva bi uložili u osvetljenje bine pozorišta, što bi učinilo da predstave budu kvalitetnije i efektnije.

Treća značajna investicija će se ostvariti zahvaljujući MNS-u, koji će donirati knjige na mađarskom jeziku knjižari „Sarvaš Gabor“ u vrednosti od milion forinti. Aron Čonka je rekao da sada u biblioteci ima 31.533 knjige na mađarskom i 26.015

knjiga na srpskom jeziku. Istakao je i da se preko Marai-programa trude da dopune biblioteku knjigama na mađarskom. Smatra da je problem što je samouprava ove godine predvidela upola manje sredstava u svrhu obnavljanja kulturnih institucija u odnosu na prošlu godinu.

Konkurisali su na više konkursa i dobili su manja, ali za njih značajna sredstva. Tako su od Fonda Sekereš Laslo i Bethlehen Gabor dobili 150.000 forinti za predstave na mađarskom jeziku.

Pokrajinski Sekretarijat za kulturu je donirao 28.000 dinara za kupovinu knjiga i 30.000 za jednu tehničku izložbu, koja se vezuje za dan mađarske fotografije. MNS je donirao 50.000 dinara za organizaciju manifestacije Dani jezičke kulture Sarvaš Gabor.

Trka češko-srpskog prijateljstva

Izvor: Škola plus

Uokviru tradicionalne manifestacije „Trka češko-srpskog prijateljstva“ pod pokroviteljstvom Ambasade Češke Republike i Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija održan je međunarodni biciklistički karavan, ove godine 7. po redu.

Cilj biciklističkog karavana je promocija kulture Čeha na ovim prostorima kao i promocija zdravih stilova života. U karavanu je aktivno učestvovalo 113 vozača od 6 do 76 godina što je, i pored velike vrućine, stvorilo impozantnu sliku o tome da je Škola plus ovu manifestaciju pretvorila u značajnu i društveno korisnu turističku ponudu.

Pored bezbedne i sigurne vožnje do Češkog sela, uz pomoć policijske patrole i redara iz redova organizatora, brojni učesnici imali su priliku da posete Muzej Čeha, da dobiju informacije o prisustvu Čeha na ovim prostorima i da se podsete značaja negovanja multikulturalnosti i tolerantnosti. Vesela i prijatna atmosfera, osmesi najmlađih kao i njihovih roditelja, prijatelja i saradnika, uz zakusku, osveženje, rekreaciju i maštovite radionice – pravi su dokaz da stvaramo bolje društvo, uz jačanje međunacionalnog poverenja kod mladih.

Organizatori su obezbedili tim za mo-

nitoring koji je izdvadio učesnike koji su poštivali dogovor o bezbednoj vožnji, one koji su pomagali drugima i proglašili najmlađe i najstarije učesnike. Dodela nagrada je takođe pozitivno uti-

dijaloga. Takođe, Škola plus afirmiše pozitivne vrednosti iz zajedničke istorije dva naroda kao i prožimanje međusobnih kultura i doprinosi boljem upoznavanju osobenosti predstavnika češke

cala na to da se sledeće godine svi učesnici potrude da budu savesniji vozači i da prenesu pozitivna iskustva na ljude iz svoje bliže okoline.

Značajan doprinos ovog biciklističkog karavana ogleda se u podizanju svesti stanovništva o potrebi međuetničkog

manjine. Mladi se na taj način podstiču da razmišljaju i deluju u duhu tolerancije. Cilj manifestacije je međusobno upoznavanje učesnika pripadnika različitih nacionalnosti radi prevazilaženja kulturno-jezičkih razlika, te promociji vrednosti od značaja za kulturni identitet Čeha u Srbiji.

Obnova nemačke kulture

Izvor: Danas

Nemački narodni savez, ne-politička organizacija nemačke manjine u Srbiji sa sedištem u Subotici, uspostavila je saradnju sa gradom Zrenjaninom, gde je 5. jula formirana podružnica, a uskoro se planira otvaranje kancelarije.

Tim povodom u Zrenjaninu je boravio predsednik organizacije, Rudolf Vajs, sa saradnicima, a u gradskoj kući je održana promocija aktivnosti i kulturnih sadržaja koje će ovo udruženje organizovati.

– Početak saradnje označiće kultura. Ideja je da se organizuje besplatna škola nemačkog jezika, da se organizuju izložbe i predstave aktivnosti nemačke manjine u našem gradu. Ono što mi očekujemo jeste otvaranje vrata za naša udruženja i sam grad kod predstavnika državnih institucija u Nemačkoj, što se u Subotici pokazalo kao aktivnost koju ovaj savez organizuje, naveo je pomoćnik gradonačelnika, Saša Santovac. Nemački narodni savez posrednik je i u komunikaciji sa svim narodima u Srbiji, a pruža i praktičnu podršku građanima u administrativnim poslovima.

– Zrenjanin bi trebalo da vrati poziciju kulturnog centra Nemača u Banatu. Dalje, mi smo tu da pomognemo kod aktualnih tema, a sada je to tema jednokratne pomoći koju je odobrila nemačka Vlada u visini od 2.500 evra za svakog pripadnika nemačke zajednice koji je stradao po osnovu svog porekla nakon drugog svetskog rata, a bio je na prisilnom radu ili logoru. Rok za predaju zahteva je 31. decembar ove godine. Naša podružnica će pomagati da se popune formulari, naveo je Rudolf Vajs.

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

Publikaciju podržava Fondacija za otvoreno društvo, Ambasada Sjedinjenih Američkih Država iz Beograda i Misija OEBS u Srbiji. Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove vlada i organizacija koje finansiraju projekat